

Czerwionka-Leszczyny, 29 grudnia 2025r.

Adresat:

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Prezes Rady Ministrów

Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Petycja

Wnoszący petycję:

Podstawa prawna:

Działając na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2018 r. poz. 870), wnoszę petycję o podjęcie inicjatywy legislacyjnej zmierzającej do usprawnienia i uproszczenia procedur administracyjnych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Treść petycji:

Niniejsza petycja dotyczy postulatu poprawy ogólnych zasad prowadzenia postępowań administracyjnych na podstawie Kodeksu postępowania administracyjnego i nie odnosi się do rozwiązań zawartych w ustawach sektorowych, w tym regulujących procedury planistyczne.

I. Uzasadnienie – problemy praktyczne jednostek samorządu terytorialnego

1. Przewlekłość uzgodnień i opinii organów współdziałających.

Jednostki samorządu terytorialnego realizujące zadania publiczne napotykają istotne trudności wynikające z przewlekłości uzgodnień i opinii dokonywanych przez inne organy administracji publicznej. W praktyce samorządy najczęściej „wstrzymywane są” na uzgodnieniach/opiniach/zgodach organów takich jak (przykładowo): RDOŚ, Wody Polskie, wojewódzki konserwator zabytków, organy sanitarne/ppoż., zarządcy dróg/terenów kolejowych, itp. Problem ten występuje powszechnie w postępowaniach inwestycyjnych, infrastrukturalnych, środowiskowych oraz związanych z realizacją programów publicznych.

Choć art. 106 Kodeksu postępowania administracyjnego przewiduje termin zajęcia stanowiska przez organ współdziałający, w praktyce brak jest jednoznacznego skutku materialnoprawnego przekroczenia tego terminu. Prowadzi to do sytuacji, w której terminy mają charakter wyłącznie instrukcyjny, a postępowania ulegają znacznemu wydłużeniu. Skutkiem tego stanu rzeczy jest systemowe naruszenie zasady szybkości i prostoty postępowania administracyjnego, przy jednoczesnym przerzuceniu odpowiedzialności organizacyjnej na organ prowadzący sprawę, mimo że przyczyny opóźnień leżą poza jego kompetencjami. Jednocześnie w innych ustawach (np. w przepisach dotyczących planowania przestrzennego) funkcjonuje mechanizm, zgodnie z którym brak stanowiska w terminie jest równoznaczny z uzgodnieniem. Rozwiązanie to jest oceniane przez samorządy jako skuteczne, proporcjonalne i bezpieczne.

2. Ograniczona skuteczność art. 220 KPA w postępowaniach dotacyjnych.

Zgodnie z art. 220 Kodeksu postępowania administracyjnego organ administracji publicznej nie powinien żądać od strony zaświadczeń ani oświadczeń, jeżeli fakty te są mu znane z urzędu lub możliwe do ustalenia na podstawie rejestrów publicznych.

Pomimo jednoznacznego brzmienia tego przepisu, w praktyce postępowań dotacyjnych i konkursowych prowadzonych przez JST art. 220 KPA nie zawsze znajduje pełne zastosowanie. Skutkuje to rutynowym żądaniem od wnioskodawców licznych dokumentów, mimo że dane te mogłyby zostać pozyskane przez organ z urzędu.

Przyczyną tego stanu rzeczy są w szczególności:

- brak jednoznacznych regulacji wzmacniających art. 220 KPA w postępowaniach dotacyjnych,
- obawy organów przed konsekwencjami kontrolnymi,
- utrwalone praktyki administracyjne polegające na przerzucaniu ciężaru dowodowego na obywatela lub przedsiębiorcę.

II. Postulowane kierunki zmian legislacyjnych

Przedstawione propozycje mają charakter kierunkowy i mogą podlegać dalszym pracom redakcyjnym w toku procesu legislacyjnego. W celu usunięcia wskazanych barier oraz poprawy efektywności administracji publicznej wnoszę o rozważenie następujących zmian:

1. Skutek przekroczenia terminu przez organ współdziałający.

Wprowadzenie do Kodeksu postępowania administracyjnego jednoznacznej zasady, zgodnie z którą niezajęcie stanowiska przez organ współdziałający w ustawowym terminie skutkuje uznaniem uzgodnienia lub opinii za wydane zgodnie z wnioskiem organu prowadzącego postępowanie, o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej. Rozwiązanie to zapewni realną dyscyplinę terminową organów współdziałających i zapobiegnie przewlekłości postępowań.

Propozycja zmiany (punktowa nowelizacja KPA):

W art. 106 Kodeksu postępowania administracyjnego po § 3 dodać § 3a w brzmieniu:

„Niezajęcie stanowiska przez organ współdziałający w terminie, o którym mowa w § 3, uważa się za uzgodnienie lub wydanie opinii zgodnie z wnioskiem organu prowadzącego postępowanie, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.”

2. Rozszerzenie stosowania „milczącego załatwienia sprawy”.

Rozszerzenie możliwości stosowania instytucji milczącego załatwienia sprawy w odniesieniu do uzgodnień, opinii i zgód innych organów, w szczególności w sprawach niewiążących się z zagrożeniem dla życia, zdrowia lub bezpieczeństwa publicznego.

Pozwoli to na uproszczenie i przyspieszenie postępowań administracyjnych bez uszczerbku dla interesu publicznego.

Propozycja zmiany:

W art. 122a § 1 KPA po wyrazach „jeżeli przepis szczególny tak stanowi” dodać:

„albo jeżeli sprawa dotyczy uzgodnienia, opinii lub zgody innego organu i sprawa nie wiąże się z zagrożeniem dla życia, zdrowia lub bezpieczeństwa publicznego.”

3. Realne wdrożenie art. 220 KPA w postępowaniach dotacyjnych.

Wprowadzenie zasady, zgodnie z którą w postępowaniach dotyczących udzielania dotacji, dofinansowań i grantów organ administracji publicznej w pierwszej kolejności weryfikuje dane na podstawie rejestrów publicznych oraz informacji posiadanych z urzędu, a żądanie zaświadczeń lub oświadczeń ma charakter wyłącznie wyjątkowy. Pozyskanie danych przez organ z rejestrów publicznych lub ich weryfikacja z urzędu powinny być uznawane za wystarczające udokumentowanie spełnienia warunków postępowania.

Propozycja zmiany (do KPA lub ustawy o finansach publicznych):

„W postępowaniach dotyczących udzielania dotacji, dofinansowań i grantów przez jednostki samorządu terytorialnego organ weryfikuje spełnienie warunków na podstawie posiadanych rejestrów publicznych lub danych pozyskanych z urzędu. Żądanie zaświadczeń lub oświadczeń dopuszczalne jest wyłącznie w przypadku braku dostępu do danych.”

4. Obowiązek wskazania podstawy prawnej żądania dokumentów.

Doprecyzowanie art. 220 KPA poprzez wprowadzenie obowiązku wskazania podstawy prawnej przy każdym żądaniu zaświadczenia lub oświadczenia, co zwiększy przejrzystość postępowań i ograniczy nadmierną biurokrację.

Propozycja zmiany (doprecyzowanie art. 220):

„W przypadku żądania zaświadczenia lub oświadczenia organ jest obowiązany wskazać przepis prawa stanowiący podstawę tego żądania. Brak wskazania podstawy prawnej powoduje bezskuteczność żądania.”

III. Skutki finansowe i organizacyjne

Proponowane zmiany:

- nie generują dodatkowych kosztów po stronie budżetu państwa,

- nie zwiększają zakresu zadań administracji publicznej,
- mają charakter deregulacyjny i organizacyjny.

Jednocześnie przyniosą wymierne korzyści w postaci:

- skrócenia czasu trwania postępowań,
- ograniczenia kosztów obsługi administracyjnej,
- zmniejszenia liczby wymaganych dokumentów,
- poprawy dostępności programów dotacyjnych dla mieszkańców i przedsiębiorców.

IV. Zakończenie/podsumowanie.

Mając na uwadze powyższe, wnoszę o podjęcie prac legislacyjnych zmierzających do wzmocnienia skuteczności Kodeksu postępowania administracyjnego oraz uproszczenia procedur administracyjnych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Petycja odzwierciedla doświadczenia praktyczne JST wynikające z codziennego stosowania przepisów KPA.

Z wyrazami szacunku,